

Business Tampere Raportointi 1-12 / 2017

14.3.2018

JULKINEN

Business Tampere sopimusseuranta

1-12/2017

PAINOISTEALUE	TAVOITE	MITTARI	MITTARIN TOTEUMA 1-12/2017
yhteensä 1.303 t€			
Uudistuva teollisuus	3 alueelle sijoittunutta ulkomaista teollisuusyritystä tai liiketoimintayksikköä	Sijoittuneiden yritysten määrä ja laatu	Sijoittuneita yrityksiä 3kpl. Saksalainen BHTC: Yrityksen liikevaihto on 0,5 miljardia euroa ja yrityksessä työskentelee 2000 ihmistä. Yritys suunnittelee ja tuottaa autojen ilmanvaihtojärjestelmiä sekä autojen keskikonsolien ohjausjärjestelmiä. Aasialainen AAC Technologies: Yrityksen liikevaihto vuonna 2016 oli 2,3 miljardia euroa ja yrityksessä työskentelee 40 000 ihmistä. Suunnittelee ja tuottaa moduuleita älylaitteisiin. Yhdysvaltalainen AXON: Yrityksessä työskentelee 700 henkilöä ja liikevaihto on 150 miljoonaa euroa. Audiovisuaalisia tuotteita suunnitteleva ja valmistava yritys.
670 t€	Valmistavan teollisuuden pk-yritysten kansainvälistymisvalmiuden kasvattaminen	Tehdyt toimenpiteet ja niihin osallistuneet yritykset	184kpl yrityksiä, joita autettu kasvussa ja kansainvälistymisessä. Järjestetty kolme hackathonia (Glaston, PowerVision ja BHTC) ja autettu Cargoteciä CargoHackin järjestämisessä. Järjestetty useita startup-tapahtumia (Sandvik, VR/AR, Imaging ja Glass Performance Days), jossa nopeasti ja tehokkaasti suuret toimijat saavat ICT-yritysten esittelyt ja ratkaisut käyttöönsä.

			Vuoden 2017 aikana tapahtumissa on ollut mukana yhteensä 164 yritystä sekä opiskelija- ja tutkijatiimiä. Tapahtumien kautta on käynnistynyt/käynnistymässä 15+ jatkokehityshanketta
Aktiivisten kansainvälisten verkostojen hyödyntäminen (esim. Vanguard)	Tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus toimialaan		Finpro Global Networkin kanssa toteutettu tapaamiset Ruotsissa autoteollisuustoimijoiden kanssa. Toimitettu seudun materiaalia ja yhteistyöaihoita Pirkanmaan liitolle Vanguard-keskusteluihin. Yhteistyötä Nordrhein-Westfalen alueen kanssa.
Vähintään 2 kiertotalouden pilottihankkeen käynnistyminen	Käynnistyneiden pilottien määrä ja laatu		Käynnistyneitä pilotteja 2kpl Maamassojen hyötykäyttö (Hiedanranta, Kolmenkulma, Tarastenjärvi) Tuhkien ja kuonien hyötykäyttö
Vähintään 9 yritys vetoista teollisuuden digitalisaatiota edistävää kehityshanketta liikkeelle, näistä vähintään kolmessa mukana ulkomaisia kumppaneita tai rahoittajia	Käynnistyneiden hankkeiden määrä, laatu ja osallistuneet yritykset		Käynnistyneitä hankkeita 8kpl • Koneoppimiseen liittyvä T&K-projekti. • Lasinvalmistuskoneen autonomisoinnin T&K-hanke. • Auton huoltoon liittyvä mobiilikontti • "Jämpti toimittajaverkosto" digitalisoimalla työn- ja materiaalinohjaus alihankkijaverkostossa. • VR/AR myynnin tuotteistaminen • VR/AR käyttöönotto työnohjauksessa • T&K-projekti antenni/lasiteknologiaan • Myynnin tuotteistaminen ja tuottavuuden kasvattaminen hinnoittelun muuttamisella tuntiperusteisesta luovemaksi Imaging (kuvantaminen, konenäkö, kamerat) ekosysteemin rakentaminen. Muut kehityshankkeet suunnitteluvaiheessa, joten osallistuneiden yritysten lista on vasta kehittyössä.
Alkavan yritystoiminnan vauhdittaminen, alueelle syntyy vähintään 5 uutta startupia	Tehdyt toimenpiteet ja aloittaneet start-upit		Alkavan yrittäjän neuvontapalvelun, Ensimetrin osarahoitus Business Tampereen kautta.

Älykkään
kaupunkiseudun
ratkaisut

570 t€

Smart Tampereen seudullinen ekosysteemi on toiminnassa teemojen tasolla vuoden loppuun mennessä. Tiekarttaan on selvitetty seudullinen kiinnostus osallistua.

Tehdyt toimenpiteet ja muiden kuntien hankeaihiot.

Yrityskummitoiminnan osarahoitus Business Tampereen kautta.

Yritysverkostojen muodostamiseen liittyen osarahoitus TYPAlle osk-neuvonnan järjestämiseen.

Innovaatioseteli-pilotti on käynnissä (liite 1. Innovaatioseteli-pilotin yhteenveto)

Yrityspalvelujen kehittämistä ja palvelujen digitaalisuuden edistämistä on toimeenpantu koko vuoden 2017 ajan (liite 2. Kehitetty digitaaliset yrityspalvelut ja liite 3. rahoituspilotit)

Syntyneet uudet startup yritykset 4kpl

Startup-ekosysteemin kehittämiseen tähtäävää hanketta on valmisteltu yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa syksyn 2017 ajan.

Tavoitteena on hyödyntää Smart Tampere työtä ja vahvistaa koko kaupunkiseutua. Yritykset ovat mukana yli kuntarajojen, mutta nyt haetaan kuntien/kaupunkien hankkeita, joissa esimerkiksi Smart Tampereen toimintamalleja ja teemajohtajien osaamista ja yritysverkostoja voidaan hyödyntää.

Kaikki kaupunkiseudun kunnat on käyty läpi syksyn 2017 aikana. Aiheita saatiin 15 kappaletta. Näistä eniten kiinnostusta yli kuntarajojen saivat: tilojen yhteiskäyttö, keskustojen kehittäminen, parkkiratkaisut (matkaketjuissa), hulevesien mittaaminen (yritysalueilla), tilojen turvallisuus (sisäilma), yhteiskäyttöinen mobiilisovellus ja koulumatkojen järjestämisen kehittäminen.

Kaikkien aiheiden suhteen on tehty ehdotukset jatkotoimenpiteistä ja nämä käsitelty Business Tampereen ulkoisessa johtoryhmässä. Lisäksi Pirkkalan ehdotuksesta (13.12.) lisättiin 3 aihetta joiden suhteen kiinnostus selvitetään vuoden 2018 aikana. Toimintatapakysymys

Aktiivisten kansainvälisten verkostojen hyödyntäminen (esim. OASC)

Tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus toimialaan

"minkä rakenteen kautta seudullisia hankkeita edistetään" keskusteltu mm. Seututoimiston Päivi Nurmisen kanssa. Käytännössä noin puolet aiheista sovittiin käsiteltäväksi seututoimiston työryhmien kautta. Aiheiden edistymistä seurataan vuoden 2018 aikana.

Business Tampere kartoitti kuntia kiinnostavia, älykkään kaupunkiseudun kehittämisen näkökulmasta relevantteja, aiheita ja teemoja huhti-kesäkuussa. Tapaamisissa esiteltiin myös innovatiivisten hankintojen dash-boardia.

Tapaamisten perusteella muodostui kuva kolmesta yhteisestä kiinnostavasta teemasta 1) Älykäs yhteysliikenne / Älykäs kutsuliikenne, 2) Älykäs koulu / Älykäs pysäköinti / Tilojen käytön tehostaminen,

3) Palvelukeskusalueen uudet konseptit.

Näiden teemojen perusteella Business Tampere järjesti 27.10.2017 tutustumiskäynnin Fiksuun Kalasatamaan Helsinkiin, jossa on tehty paljon työtä ja kokeiluja näillä alueilla. Vierailulle osallistui noin 20 henkeä Business Tampereesta, ympäristökunnista, Tampereen kaupungin Smart Tampere -ohjelmasta, digiohjelmasta, ja Hiedanrannan kehitysohjelmasta, sekä Suomen Itämeri-instituutista ja Ekokumppanit Oy:stä.

Älykäs yhteysliikenne -teemaa on loppusyksystä valmisteltu hanketta. Aiheesta valmistellaan myös hankehakemusta (kts. alla)

Open Agile Smart Cities (OASC) on globaali kaupunkiverkosto, jonka tavoite on edistää kaupunkidatan avaamista ja sen hyödyntämistä uusien digitaalisten palvelujen ja sovellusten kehittämisessä. Verkostossa on yli 120 kaupunkia ja Suomesta jäsenenä on 6Aika Avoin Data konsortio. Tampereen kaupunki ja Business Tampere (BT) ovat aktiivisesti edistäneet OASC verkoston toimintamallin kehittämistä ja olemme olleet

Muotoiltu: Fontin väri: Automaattinen

Vähintään 5 yritys vetoista
teemaan liittyvää
kehityshanketta käynnistetty

Käynnistyneiden
hankkeiden määrä,
laatu ja
osallistuneet
yritykset

käynnistämässä ensimmäistä teknistä työryhmää älykkään liikumisen osalta (Mobility Working Group). OASC verkoston kautta Tampereen liikenteen reaaliaikainen tilannekuva on valittu yhdeksi neljästä pilotista, joita tullaan monistamaan useampaan OASC verkoston kaupunkiin. Kyseinen MOMENT-hanke on hyväksytty komission ensimmäisen vaiheen arvioinnissa ja syksyn aikana tehtiin lopullinen hankehakemus, jonka EU rahoituksen kokonaisosuus on yli 4 M€. Aktiivisten vaikuttamistoimien kautta on edistetty myös ison Lighthouse-hankkeen toteutumista (Stardust), jonka EU rahoitus on 18 M€ ja siitä Tampereen osuus siitä noin 2,5 M€. Tampereen kaupunki valittiin myös Euroopan innovaatiopääkaupunkikiilpailussa 10:n finalistin joukkoon. OASC:n laillinen yhtiö (Association) perustettiin vuoden 2017 lopulla ja BT on yksi neljästä perustajajäsenestä. Muut perustajat ovat iMec (Belgia), Future Cities Catapult (UK) sekä University of Aarhus (Tanska).

Käynnistyneitä tai valmisteilla olevia hankkeita 19kpl.

Alla olevista teemoista on käynnissä tai valmisteilla 19 Tekes- 6Aika-, Sitra- ja EU-hanketta. Seitsemän hanketta on hyväksytty ja näiden kansainvälinen kokonaisbudjetti on noin 61 M€.

Älykkään kaupunkiseudun hankkeiden teemoja ovat eri liikkumismuotojen yhdistäminen yksilölliset tarpeet huomioivaksi kokonaisuudeksi, sisätilapaikannus, älykäs opastaminen, autonomiset ajoneuvot ja erilaiset sensoriratkaisujen mahdollistamat uudet sovellukset ja palvelut.

Hankkeiden aktivointia on tehty erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa ja itse järjestettyjä isompia tilaisuuksia (mm. Hackathoneja) on järjestetty kuusi kappaletta, joihin on osallistunut yli 400 henkilöä ja yli 200 yritystä.

			Hankkeita on valmisteltu yhdessä Tampereen kaupungin kanssa. Älykäs yhteysliikenne -teemasta on loppusyksystä valmisteltu hanketta "Alueellisen liikkumisen rahoitushakuun". Lisäksi Tampereen kaupunki on valmistellut kolmea merkittävää EU-hanketta. Yksi näistä hankkeista on käynnissä ja kahdesta muusta on hakemus jätetty ja niihin odotetaan rahoituspäätöstä. Hankkeissa on lisäksi mukana laaja joukko yrityksiä, tutkimuslaitoksia ja kaupunkeja.
Elämystalous 338 t€	Mediapoliksien toiminnan vauhdittaminen ja vakiinnuttaminen, yrityskiihdyttämö toiminnassa	Tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Media-alan kiihdyttämötoiminta on käynnistynyt. Vuoden 2017 kiihdytysjaksolla mukana 14 startup-yritystä. Kiihdyttämöyritysten kotipaikat ovat: 9 Tampere, 1 Lempäälä ja 4 muu Suomi. Kiihdyttämöyritysten arviot kiihdytysjaksosta sen päättyessä (koulutussisällöt, kiihdyttämön toiminta ja sen hyödyllisyys): Erittäin tyytyväinen, 10 yritystä, Melko tyytyväinen, 4 yritystä. Kaikki uskovat, että yrityksen työllistävyys kahden vuoden kuluessa lisääntyy kiihdyttämöjakson ansiosta. Yritysten verkostot toimialalla ovat kasvaneet kiihdyttämön aikana 12 yrityksellä ja 2 pysyneet ennallaan. Kiihdyttämöjakson aikana on havaittu, että alan yritysten keskeiset vaikeudet liittyvät myyntityöhön ja ansainnan aikaansaamiseen. Toimintaa kehitetään vuodelle 2018. Mediapoliksien toiminnan kehittäminen: Mediapolisympäristön kehittämistä osana Smart Tampere ekosysteemiä on käyty keskustelua keskeisten toimijoiden kanssa. Tärkeänä osana kehittämistyötä Mediapolisympäristölle luotiin strategia, sen pohjalta tavoitteet ja pohja seurantaraportille. Lisäksi Mediapolikselle tehtiin myynti- ja markkinointimateriaalit ja aloitettiin Mediapoliksien sivuston uudistus. Yleisradion kanssa sovittiin yhteisestä markkinointiponnistuksesta Mediapoliksien kansainvälistämiseksi.

Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa käynnistettiin kehittämisprojekteja:

- Kehitettiin käsikirjoituskilpailu, jonka tavoitteena synnyttää uusia Tampereelle sijoittuvia käsikirjoituksia.
 - Co-studio hanke käynnistyi. Hanke parantaa media-alan työllisyyttä uudenaikaisilla työsuhdemuodoilla ja kehittää yrittäjäopetusta oppilaitosten koulutusohjelmissa.
 - Lisäksi aloitettiin yhteistyö Business Tampereen, Mediapoliksens, Ylen ja lukioiden välillä TAMK-käsikirjoitusakatemian muodossa.
 - Mediapoliksens yleisökierrosten konseptointi käynnistettiin.
- Tarkoituksena on avata yleisökierrokset Mediapoliksessa kaikelle kansalle keväällä 2018 toimintaympäristön avoimuuden lisäämiseksi.

Mediapoliksens ympärille luotiin koko AV-alan kattava toimijaverkosto. Mediapolisverkoston aktiivinen toiminta kokosi alan toimijat yhteen kesän ja syksyn aikana 4 kertaa: teemoina mm. media-alan alueellinen kehittämistyö sekä studioiden esittely muille toimijoille. Osana verkoston toimintaa turkulaisille elokuvantekijöille pidettiin Mediapoliksessa myynti- ja yhteistyötilaisuus Länsisuomen filmikomission kanssa.

Yhdessä Tampereen kaupungin kanssa laadittiin elokuvatyöryhmässä ehdotus av-alan kannustinjärjestelmästä sekä Business Tampereen toimesta rakennettiin ehdotus sen toimintamallista AV-tuotantojen houkuttelemiseksi. Business Tampere on kokosi taustalle toimiala- ja tilastotietoa ja selvitti mahdollista painotusta kannustinmallissa myös XR-tekniikkaan (sitominen myös Smart Tampere teemaan tätä kautta). Työhön sisältyi myös Business Tampereen järjestämä keskustelutilaisuus AV-alan keskeisten toimijoiden kanssa alan nykytilasta ja tulevaisuudesta. Näiden pohjalta luotiin tilannekuva AV-alan kehittämisestä Tampereen seudulla ja tehtiin johtopäätökset tarvittavista toimenpiteistä sekä luotiin pohja työryhmän ehdotusta

Alkavan yritystoiminnan
vauhdittaminen, alueelle syntyy
vähintään 5 uutta yritystä

Matkailutoimialan
liiketoiminnan ja digitalisaation
kehittäminen

Aloittaneiden
yritysten määrä

Tehdyt
toimenpiteet

varten kannustinmallista. Työryhmän loppuraportti kirjoitettiin yhteistyössä Tampereen kaupungin ja Business Tampereen kesken.

Tampereen tuotantomahdollisuuksia esittelevä Film Tampere -sivusto saatiin valmiiksi loppuvuodesta 2018 ja avataan osaksi Business Tampere -sivustoa alkuvuodesta 2018.

Kansainvälinen av-alan markkinointi käynnistyi mm. American Film Marketissa Los Angelesissa, jossa kiinnityttiin kansainvälisesti markkinoinnissa Film Finland-tuotantokannustimeen ja tavattiin lukuisia elokuvatoimijoita ja tuotantoyhtiöitä. Lisäksi Tampere oli näkyvästi esillä Focus London – tapahtumassa, joka on suunnattu elokuvalokaatioiden etsijöille. Tapahtumissa esiteltiin ensimmäistä kertaa Film Tampereen markkinointiin tuotetut videot.

Kotimaisena tuotantona Tampereelle vahvistui Juice-elokuvan (Yellow Film). Se jättää alueelle arviolta 400 000 €. Elokuvan tekninen henkilöstö tulee lähes täysin Tampereen alueelta.

Lisäksi vuoden 2017 aikana neuvoteltiin useista hankkeista, joiden tuotannot ajoittuvat vuodelle 2018, mm. suomalais-brittiläinen yhteistyötuotanto sekä useampia kotimaisia tuotantoja.
2 kpl

Luovien alojen ristiinpölyttämiseen ja digitalisaatioon tähtäävät Smart Experience- workshopit järjestettiin yhdessä Itämeri-instituutin kanssa. Kolmen koko elämystalouden laajuisen digitaalisiin kaupunkielämyksiin ja innovaatioihin keskittyneen yhteiskehittämistapahtuman (mukana 73 hlöä ja 55 eri organisaatiota) tuloksena tunnistettiin 13 tiiviisti matkailuun liittyvää kaupunkielämysten teemaa ja 5 uutta digitaalisten elämysten konseptia, joilla on kaupallinen potentiaali. Workshopien konkreettisena tuloksena syntyi Tampere-kentät Ice Flakes Studiosin Ice

Aktiivisten kansainvälisten verkostojen hyödyntäminen (esim. DC, ECIA)

Tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus

Lakes -pilkkipeliin. Lisäksi käynnistettiin kolme muuta matkailupalveluiden kehittämiseen tähtäävää toimenpidettä.

Terveysmatkailupaketin muotoileminen kiinalaisille asiakkaille tekeillä. Ehdotus on tullut Business Tampereen Ambassador-verkoston kautta. Visit Tampere jatkaa eteenpäin työstämistä.

District of Creativity Network yhdistää maailman laajuisesti 13 eri seutua vaurauden, innovaatioiden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi luovia aloja hyödyntäen. Vuosittaisen päätapahtuman yhteydessä järjestetyssä jäsenkokouksessa esiteltiin pääkohdittain Tampereen hankkeita luovien alojen kehittämisessä. Mukana mm. Muumit, av-alan kehittäminen sekä areena. Verkoston tapaamisessa ehdotettiin Reverse Missionin järjestämisestä Tampereella 2020. Tällä hetkellä toimenpiteitä mm. koulutusverkoston aktivointiin ennen seuraavaa CWF:ää Antwerpissa Belgiassa. Sovittu DC verkoston jäsenyyden siirrosta Business Tampereelle.

Liitytty EUFCN jäseneksi, joka on Euroopan filmikomissioiden yhteistyöverkosto. Verkostoon kuuluu 90 komissiota 30 maasta. Verkosto tarjoaa tiedonvaihtoa, pääsyn kansainvälisiin koulutuksiin ja tiedon vaihtoon sekä tilaisuuksiin joita järjestetään keskeisillä markkinoilla.

Kansainvälistä Tampere Ambassador –verkostoa hyödynnettiin yritysten, tapahtumien ja seudun markkinoinnissa saavuttaen hyvää kansainvälistä näkyvyyttä:
- mm . etukannen näkyvyys ja keskiaukeaman artikkeli Kopran perheen elämästä Tampereella Diario Uno Magazines, joka on isoin printtilehti Mendozan provinssissa, 25 556 printtiä, 534 Facebook tykkäystä ja 111 jakoa, 11 suoraa kontaktia Emilcelle, joissa kyseltiin, kuinka Suomeen ja Tampereelle voisi muuttaa

			- tarina Ambassadorista ja hänen muutostaan Brittien kautta Tampereelle, DOnline -nettisivusto, 11 628 lukukertaa 5 Facebook jakoa - osallistuminen Team Finlandin vienninedistämismatkalle Kolumbiaan - Prinssi Michael of Kentin vierailu Tampereelle: Business Tampere mukana vierailussa Tampere Ambassadorien yhteistyöehdotuksesta Suomalais-brittiläinen kauppakamari linkitettiin Ambassadeihin vienninedistämisen tueksi. Tampereen kaupungin kansainvälisten asioiden päällikön kanssa keskusteltiin tulevaisuuden yhteistyöstä ambassadeorien linkittämiseksi kv. yritysvierailuihin. Yksi ambassadeori on osallistunut Itävaltalaisen yritysten vierailulle. Kaupungin ystävyyskaupunkiverkostoa ja ambassadeoreja voidaan jatkossa kutsua yhteisiin tilaisuuksiin ja edistää verkostojen välistä yhteistyötä. Tampereen ystävyyskaupunkiverkostoa on linkitetty Ambassador-verkoston kanssa. Tätä edistetään Tampereen kaupungin kanssa. Liitytty Finland Film Comissioniin, joka liittyy Tampereen kansainväliseen elokuvakomissionien verkostoon, AFCI:hin. Käyty keskustelua ECIA-verkoston aktivoinnista.
Lentoliikenteen kehittäminen	Lentoliikenteen matkustajamäärät kasvaneet 5%	Matkustajamäärän kehitys	Kehittämisen pääpaino oli nykyisten olemassa olevien reittien vahvistamisessa ja kehittämisessä lentoyhtiöiden kanssa. Uusien lentoyhteyksien saamiseksi jatkettiin myös neuvotteluja lentoyhtiöiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa. 10 %:n kasvutavoite Tampereelta operoitujen lentokohteiden osalta täyttyi. Uutena ympärivuotisena reittilentona avautui AirBalticin yhteys Riikaan.
225 t€	Lentoliikennehankkeen toteuttaminen	Tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Kotimaan toiminnan painopisteenä oli uuden Tampere-Riika – yhteyden markkinointi. Lähimaakuntiin tehtiin kokonaisvaltaista markkinointia. Kansainvälisessä toiminnassa painopisteenä oli "Tampere destinaationa" -

markkinointi kohteissa, joista on suorat tai hub-asemien kautta kulkevat lentoyhteydet Tampereelle. Visit Tampereen kanssa yhteistyötä syvennettiin ja toteutettiin monimuotoista ja laajaa markkinointia. Muumimuseon markkinointi toimi pääviestinä mm. Finnairin inflight-julkaisussa, jonka kautta on tavoiteltu pääosin Aasian matkustajia. Alueen kv-tapahtumatoiminnan kuljetusjärjestelyissä oltiin aktiivisesti osallisena.

Flybus sukkulayhteys aamun lähteille lennoille sekä illalla saapuville lennoille on osoittautunut toimivaksi ja sitä kehitetään edelleen Vähähiilinen matka- ja palveluketjuhankkeen puitteissa.

Edunvalvonnallisilla toimenpiteillä edistettiin Tampere-Pirkkala -lentokentän investointi- ja korjauspäätösten syntyä. Kentän laajennus- ja peruskorjaustyöt käynnistyvät v. 2018 aikana. Parannustyöt laskevat kertaluonteisesti vuotuista matkustajamäärää mutta palvelevat kasvavaa lentoliikennettä pidemmällä aikavälillä.

Sopimuksen mukaan edellä esitetyn taulukon mukaisen raportoinnin lisäksi yhtiö seuraa ja raportoi seuraavia seudullisia indikaattoreita:

Perustettujen yritysten määrä	Vuoden 2017 kokonaistilanne
	TOTEUMA 1-12/2017
	2181 uutta yritystä, joista aktiivisia 1772
	(Tampere 1377, Ylöjärvi 196, Kangasala 166, Lempäälä 139, Nokia 130, Pirkkala 102, Orivesi 52, Vesilahti 19)
Toiminnassa olevien yritysten määrä	Huom. Ensimetrin avulla perustettuja on yht. 664 (30 %)
	(Tampere 393/28,5 %, Ylöjärvi 70/35,6 %, Kangasala 52/31 %, Nokia 44/34 %, Pirkkala 26/25 %, Lempäälä 54/31,7 %, Orivesi 22/42 %, Vesilahti 3/16 %)
	Vuonna 2016 aloittaneiden yritysten määrä on 1924 kpl
	Vuoden 2017 kokonaistilanne
Kasvuyritysten määrä	
	TOTEUMA 1-12/2017
	24 633 aktiivisesti toiminnassa olevaa yritystä (tmi, ay, ky, osk ja oy), kokonaismäärä 34 067
	Vuoden 2017 kokonaistilanne
	TOTEUMA 1-12/2017
	Suppea*: 59 (2012-2015), +11,3 % (2011-2015)
	Laaja*: 567 (2012-2015), +11,6 % (2011-2015)
	*Suppea määritelmä: Yrityksen alkutyöllisyys vähintään 10 hlöä kasvukauden alussa ja keskimääräinen kasvuvauhti 20 % / vuosi kasvukauden ajan.

Startup-yritysten määrä	*Laaja määritelmä: Yrityksen alkutyöllisyys vähintään 3 hlöä kasvukauden alussa ja keskimääräinen kasvuvauhti 10 % / vuosi kasvukauden ajan
	Vuoden 2017 kokonaistilanne
	TOTEUMA 1-12/2017
	239 kpl (12/2017), +4,2 % (6/2017) * Startup-yritysten seuraamiseen käytetään Vainun palvelua, joka tunnistaa startup-yrityksiä oppivalla algoritmilla. Tampere 194 kpl Nokia 12 kpl Lempäälä 9 kpl Ylöjärvi 9 kpl Kangasala 7 kpl Pirkkala 7 kpl Vesilahti 1 kpl
Yritysten TKI-rahoituksen määrä	Vuoden 2017 kokonaistilanne
	TOTEUMA 1-12/2017
Työttömyysasteen kehittyminen	Tekesin TKI-rahoitus yrityksille 37 993 869 € (2016), +26,4 % (2015)
	Vuoden 2017 kokonaistilanne
	TOTEUMA 1-12/2017
	Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 8,8 % (kaupunkiseutu 11/2017) Muutos edellisen vuoden vastaavaan -3,9 % yksikköä (11/2016) Muutos edelliseen raportointikauteen -4,8 % yksikköä
	Työttömiä työnhakijoita 21 459 hlöä (kaupunkiseutu 11/2017) Muutos edellisen vuoden vastaavaan -24,9 % (28 567 hlöä 11/2016)
	Keskiarvo koko vuonna 24 079 hlöä

Vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrä ja kaupan volyymi

Vuoden 2017 kokonaistilanne

TOTEUMA 1-12/2017

Vientiyritysten määrä 627 (2015), +3,0 % (2014)

Tuontiyritysten määrä 1 289 (2015), -1,8 % (2014)

Seudun ulkomaisten matkailijoiden määrän kehitys, tapahtumien määrä, kansainvälisten yritysten ja osaaajien mielenkiinto aluetta kohtaan

Vuoden 2017 kokonaistilanne

TOTEUMA 1-12/2017

Ulkomaiset yöpymiset 84 734 (1-10/2017)

Muutos edellisen vuoden (1-10/2016) vastaavaan + 3,5 % (2 830 kpl)

Vuoden 2016 kokonaiskertymä 92 464

Liite 1. Innovaatioseteli-pilotin yhteenveto 1-12/2017

Innovaatioseteli-hankkeessa on pilotoitu konkreettisesti uudenlaista rahoitusinstrumenttia ja sähköistä asiointijärjestelmää yhteistyössä pk-yritysten kanssa. Setelillä tuettavan palvelulla on madallettu kynnystä käyttää innovaatio- ja kasvupalveluita sekä aktivoitu yritysten TKI-toimintoja. Palvelun on pitänyt olla yritykselle merkittävä avaus tai askel uuteen. Kehitettäviä toimialoja ovat olleet älykäs liikkuminen, IoT, hyvinvointi, uudistuva teollisuus sekä älykkään kaupunkikehittämisen muut ratkaisut. Innovaatioseteli-hanketta rahoittavat Pirkanmaan Liitto 60 % (Euroopan Aluekehitysrahasto EAKR) ja Tampereen kaupunkiseudun kunnat 40 %. Lokakuussa 2017 Tampereen kaupunki on lisäksi myöntänyt erillisrahoitusta innovaatiosetelien myöntämiseen. Pilottihanke kestää kesäkuuhun 2018 asti. Myönnettyjen setelien arvo on 755.000 € (hankerahoitus) + 240.000 € (erillisrahoitus Tampereen kaupungilta) = 995.000 €. Tuen maksimimäärä on ollut 5.000 € / yritys.

Tavoitteena on ollut aikaansaada huomattavaa liikevaihdon lisäystä ja avauksia uusille markkina-alueille. Toimintamallissa on pyritty joustavaan ja nopeaan digitaaliseen prosessiin sekä avoimuuteen ja markkinalähtöisyyteen. Innovaatiosetelillä on edistetty systemaattisesti kokeilutoimintaa, innovatiivisia ratkaisuja sekä tuote- ja palvelukonseptien kehittämistä yrityksissä. Seteli on toiminut konkreettisena käytännön työkaluna vastaten yritysten liiketoiminnan kehittämisen täsmätarpeisiin, tukien seudullisen elinkeino-ohjelman ja Smart Tampere-ohjelman tavoitteita.

Sähköinen palvelualusta avattiin ensimmäisen kerran marraskuussa 2016. Palveluntuottajat ovat kuvanneet tarjoamansa palvelut tänne tuotekorttien muodossa. Setelin hakija on tehnyt hakemuksensa samaan järjestelmään kohdistuen suoraan valitsemaansa palveluntuottajan tuotekorttiin. Myöntämisen jälkeen yritykset ovat sopineet toteutuksesta keskenään (aikaa 3 kk). Setelin käyttäjän kuittauksen jälkeen Business Tampere on maksanut setelin arvoa vastaavan summan suoraan palveluntuottajalle. Kaikkiaan on myönnetty 216 innovaatioseteliä (995.500 €), joista vuoden 2017 aikana 193 kpl (900.500 €).

Vuoden 2017 seteleistä hankerahoituksella on myönnetty 143 kpl (660.500 €) ja Tampereen kaupungin erillisrahoituksella 50 kpl (240.000 €).

Käyttäjäpalaute liittyen sekä setelin vaikutuksiin että itse toimintamalliin on ollut lupaavaa. 2/3 setelin saaneista yrityksistä ilmoittaa setelillä toteutetun toimenpiteen edesauttaneen vientiä tai laajentumista uudelle markkina-alueelle. 1/3 yrityksistä näkee setelitoimenpiteen kasvattavan huomattavasti heidän liikevaihtoaan. Innovaatiosetelillä tehtyjen toimenpiteiden avulla yritykset ovat ilmoittaneet syntyneen 29 uutta työpaikkaa.

Setelin saaneita yrityksiä vuoden 2017 aikana oli 186 kpl. Palveluntuottajaksi rekisteröityneitä yrityksiä järjestelmässä oli vuoden 2017 lopussa noin 200 kpl, joista noin 100 kpl on saanut innovaatiosetelin avulla palvelun hankkineen asiakkaan. Yksittäinen palveluntuottaja on voinut saada useita seteliasiakkaita. Tuotekortteja palveluntuottajat ovat järjestelmään tehneet yhteensä noin 430 kpl.

Toimintamallin osalta helppo ja nopea prosessi sekä avoimuus ja markkinalähtöisyys keräävät kiitosta osallistujayrityksiltä. Tähän liittyen järjestettiin kesäkuussa sidosryhmille suunnattu ”Kansallinen Setelipäivä”, joka keräsi noin 80 osallistujaa. Innovaatiosetelimallin laajentuminen muille kaupunkiseuduille on jo alkanut Oulun avatessa oman hankkeessa palveluntuottajille kesäkuussa 2017 ja hakijoille syys-lokakuun aikana 2017.

Liite 2. Kehitetyt digitaaliset yrityskehityspalvelut

1. Smart city dashboard

Elokuussa julkaistulla dashboard-työkalulla viestitään yrityksille kaupunkien tulevista haasteista, hankeideoista ja hankinnoista.

Työkalussa esitetään esikaupallisessa vaiheessa olevien hankkeiden keskeiset tiedot kootusti hankekorttien muodossa. Työkalussa on mahdollista käydä avointa markkinavuoropuhelua hankkeista kaupunkien ja yritysten kesken jo ennen mahdollista kilpailutusta.

Työkalun suomenkielinen versio löytyy osoitteesta projektit.tampere.fi ja englanninkielinen osoitteesta projects.tampere.fi.

Työkalussa on tällä hetkellä jo esitelty ensimmäisiä Tampereen kaupungin hankkeita. Työkalu esiteltiin hankintaorganisaatio KuHa Oy:lle 23.11.2017.

2. HackGo (www.hackgo.fi)

HackGo on hackathonien tiedonhallintaan kehitetty työkalu. HackGo:n avulla kerätään yhteen paikkaan kaikki hackin aikana kertynyt tieto: osallistujat, osallistujien osaajaprofiilit, päämieheen liittyvä tieto, haasteen esittely sekä tulokset. Sivusto toimii myös yhtenäisenä ilmoittautumisalustana sekä tiedon välittämisessä tiimeille hackathonien aikana. Palvelussa on myös työkalu hackathonien tuomaristoille tiimien esitysten ja ratkaisujen arviointiin.

HackGo:ta on käytetty kuuden tapahtuman markkinointiin ja tiedonhallintaan. HackGo:ssa on esiteltynä 71 osaajaprofiilia, 44 tiimiä/yritystä sekä 16 organisaatiota (esim. Tampereen seudun innovaatioalustat, joissa hackien tuloksia voi jatkokehittää).

3. Business Tampere Chat

Chat-palvelun avulla autetaan asiakkaita yrityspalvelupolulla nopeasti eteenpäin. Palvelun tekninen toteutus on tilattu ostopalveluna Giosg Oy:ltä ja palvelun ylläpidosta vastaa Business Tampereen henkilöstö.

Palvelu toimii business tampere.com-sivustolla ja sen alisivustoilla (yrityst tampere.fi, invest tampere.fi, talent tampere.fi ja tapahtumaty yrityksille.fi). Lisäksi asiakkaat voidaan ohjata Smart Tampereen sivuille ilman, että yhteys asiakkaaseen katkeaa. Itse chat-ikkunan näkymä on määritelty nousemaan esiin.

yritystampere.fi ja investtampere.fi –sivustoilla, kun asiakas etsii tietoa kasvuun, kansainvälistymiseen, kansainväliseen henkilöstöön tai sijoittumiseen liittyviin kysymyksiin.

Palvelun tarkoituksena on paitsi palvella yritysasiakkaita nopeasti ja vuorovaikutteisesti, myös kerätä tietoa yritysten tarpeista data-analytiikan avulla. Näin yrityspalveluja voidaan kehittää jatkuvasti asiakastarpeiden mukaan.

4. Tampere Business Community

Tampere Business Community on kaupunkiseudun yrityksille tarkoitettu digitaalinen yhteistyöympäristö ja markkinapaikka, jonka avulla erityisesti startup- ja pk-yrityksille tarjotaan laajoja mahdollisuuksia kiinnittyä erilaisiin verkostoihin ja yhteistyömahdollisuuksiin. Lisäksi yrityksillä on mahdollisuus esitellä omia tuotteitaan ja palvelujaan verkoston jäsenille.

Palvelun tekninen toteutus on tilattu Crowded Oy:ltä, joka on hollantilainen alustatoimittaja. Palveluntarjoaja on tehnyt pitkään kehitystyötä muun muassa Smart City -palvelualustan kehittämisessä Amsterdamissa. Tampereella palvelu toteutetaan suomenkielisenä, jotta pk-yritysten on helpompi liittyä mukaan palvelun piiriin.

Palvelun sisältö on määritelty joulukuussa 2017 vastaamaan kaupunkiseudun tarpeita. Palveluun on valittu alustavasti ensimmäiset kohderyhmät, joiden avulla palvelua testataan ennen laajamittaista julkistamista. Testiryhmän avulla palveluun tuotetaan myös ensimmäiset sisällöt tammi-maaliskuun aikana. Palvelu tulee toimimaan business tampere.com -sivuston kautta ja on avoin kaikille yrittäjille ja yrityksille. Palvelu avataan kaikille osana Business Tampereen uudistuneita yrityspalvelusivuja maaliskuussa 2018.

5. Yritystietopalvelu

Yritystietopalvelu on uudistettu vastaamaan paremmin erilaisia tarpeita niin yrityspalveluhenkilöstön kuin asiakasyritysten osalta. Palvelu toimii korvaajana sekä yritykset.tredea.fi-toimipaikkarekisteripalvelulle että tamperebusinessregion.com-yritystietopalvelulle.

Palvelua varten on tehty laajamittainen markkinaselvitystyö syksyn 2017 aikana. Palvelun kriteereinä ovat olleet avoimuus, tiedon keräämiseen liittyvien prosessien automatisointi ja tiedon ajantasaisuus. Palvelua ei ole ollut saatavilla näiden kriteerien perusteella markkinoilla valmiina. Valittu palveluntarjoaja Netbox Finland Oy on rakentanut datayhdistelmän ja siihen liittyvät rajapinnat Business Tampereen ja sen rahoittavien kuntien sekä kaupunkiyritysten tarpeisiin. Palvelua kokeillaan pilottihankkeena valitun palveluntarjoajan kanssa vuoden 2018 ajan. Palvelusta on käynnissä demoversion kehitystyö, joka jatkuu vuoden 2018 alussa. Palvelu avataan osana Business Tampereen uudistuneita yrityspalvelusivuja maaliskuussa 2018.

6. Rahoituksenhaun pikatesti

Yrityksille tarjottava rahoituksenhaun pikatesti ohjaa asiakkaat business tampere.com-palvelussa yrityspalvelusivuilla oikean tiedon piiriin. Tarjottava rahoitusinformaatio/-tieto on hajallaan ja se on vaikeasti yrityksen haltuun otettavissa, jolloin digitaalinen verkkotesti auttaa asiakkaita oikean tiedon lähteille.

Palvelun avulla tarjotaan selkeää ja uudelleenmuotoiltua rahoitusinstrumenttitietoa yrityksen tarpeista käsin. Palvelun on toteuttanut PDGE Oy ja tulee toimimaan selainpohjaisesti business tampere.com-sivustolla. Palvelu on osa syksyllä 2017 toteutettuja rahoituspalvelukokeiluja ja se julkaistaan osana Business Tampereen uudistuneita yrityspalvelusivuja maaliskuussa 2018.

Liite 3. Rahoituspilottien yhteenveto

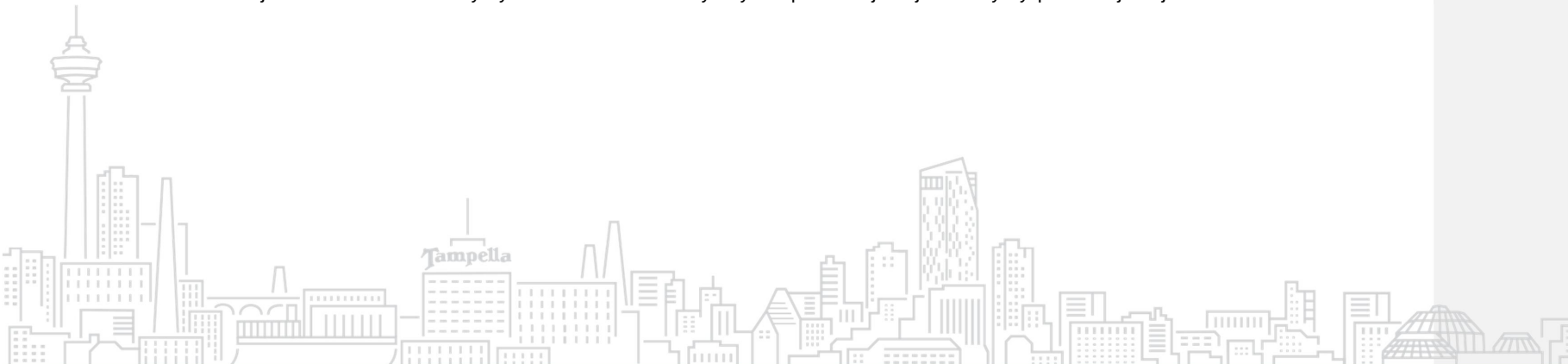
Syksyn 2017 rahoituspilotteihin osallistui vajaa 65 yrittäjää 44 eri yrityksestä, joita autettiin kasvussa ja kansainvälistymisessä erilaisin keinoin. Viisi yrityksistä osallistui useampaan kuin yhteen palvelukokeiluun.

Lisäksi osana kokeiluja on rahoitukseen liittyvä tieto muotoiltu uudelleen sekä tehty digitaalinen rahoituksenhaun pikatesti. Nämä julkaistaan osana laajempaa yritystietopalvelujen uudistamista alkuvuonna 2018.

Esimerkkejä tehdyistä toimenpiteistä kasvun ja kansainvälistymisen parissa:

- Tampereen Inteliltä vapautuneita osaajia markkinoitu aktiivisesti sekä seudun että kansainvälisille yrityksille
- Järjestetty teknologia meet-uppeja: Tiedottamista, tiedon jakamista ja verkostoitumista
- Järjestetty hackathoneita: konseptien kehittämistä ja testaamista
- Järjestetty seminaareja (esim: Smart Tampere, Tekes): Tiedottamista, tiedon jakamista ja verkostoitumista
- Autettu Tekes- ja EU-hankevalmisteluissa (tarjottu rahaa valmisteluun, tuotettu ja kommentoitu hankkeiden sisältöä ja oltu mukana hankekonsortioiden muodostamisessa)
- Myönnetty innovaatioaseteli, jonka avulla yritys on toteuttanut tk-kehittämiseen liittyvän asian (ulkopuolinen palvelun tuottaja)
- Yhdistetty yrityksiä kv. osaajaverkostoihin ja yhteistyöprojekteihin
- Annettu neuvontaa kv. rekrytointiin ja perheen asettautumiseen liittyen
- Annettu neuvontaa liiketoiminnan kehittämiseen liittyen erityisesti osana Kasvu Open -prosessia
- Edistetty yritysten näkyvyyttä Tampere Ambassador verkoston kautta.
- Edistetty kansainvälisiä kontakteja
- Autettu seudun yrityksiä kansainvälisillä messuilla (esim. Mobile World Congress 2017, Hannover Messe 2017) esittelemällä heille kansainvälisiä asiakkaita
- Pääomasijoituksia etsivien seudun yritysten markkinointi sekä yksityisille pääomasijoittajille sekä yrityspääomasijoittajille

Tampereen kaupungin tilaama toiminta v.2017 ja toteuma

	Tilaus tuhat €	Toteuma tuhat €
Palvelusopimus (Yritys- ja yhteiskuntasuhteet – palveluryhmä, Elosa) • Uudistuva teollisuus (670 t€) • Älykkään kaupunkiseudun ratkaisut (870 t€) • Elämystalous (381 t€) • Lentoliikenteen kehittäminen (225 t€) Sisältää Elosan 5.10.2017 lisätilaukset innovaatioaseteliä (240 t€) ja digitaalisia palveluita (60 t€) koskien sekä 25.10.2017 tilauksen tunnettuus ja markkinointitoimenpiteistä (43 t€)	2 146	2 105 *
Lentoliikenteen kehittäminen erillissopimus (Elinkeinorahasto)	500	536 **
Hankkeet • Avoin Tampere – ohjelman hallinto (OASC) (250) • Avoin data -6Aika kärkihanke (27 t€) • Avoimet innovaatioalustat -6Aika kärkihanke (50 t€) • Uudistuvan Teollisuuden uudistuminen ja digitalisaatio (Aiko-rahoitus) (220 t€) • Boost Talent Tampere (Aiko-rahoitus) (80 t€) • Tulevaisuuden kiertotalouskeskukset -6Aika hanke (34 t€)	661	598 ***
YHTEENSÄ	3 307	2 974

* Toteumalukuun on jyvitetty sisältöalueiden henkilöstömäärään suhteutettuna yhtiön välillisiä hallinnon kustannuksia. Osa yhtiön rahoituksesta tuloutui liikevoittoon. Osa kuntarahoituksesta jäi sitomatta, koska toimintaa saatiin vietyä eteenpäin projektimuodossa, johon saatiin hyvin ulkopuolista rahoitusta (erityisesti uudistuva teollisuus – osio).

** Ylimenevä osuus katettu taseesta.

*** Päättyvien hankkeiden osalta käyttämättömät varat tuloutuneet liikevoittoon (Avoin TRE) ja jatkuvien osalta (Aiko UT) siirretty taseeseen.